

PRAVA PUTNIKA U ŽELJEZNIČKOME PRIJEVOZU: USKLAĐIVANJE S PRAVILIMA EU-a I OSIGURANJE PROVEDBE UREDBE (EU) 2021/782

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, koji je nedavno stupio na snagu, nastavlja se daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije.

Dr. sc. **Sandra Debeljak**
viši pred.

Veleučilište u Rijeci
sandra.debeljak@veleri.hr

UDK: 349:656.2

1. Uvod

Zakon o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu donesen 2017. („Narodne novine“, broj 104/17.; u daljnjem tekstu: Zakon ili Zakon iz 2017. ili Zakon o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu iz 2017.) obuhvaća regulaciju željezničkog tržišta i zaštitu prava putnika te definira nadležnosti i ovlasti nacionalnoga regulatornog tijela za te domene, uključujući inspekcijski nadzor i postupke pred regulatornim tijelom, kako to propisuje njegov članak 1. [1].

Zakon je, zajedno s pratećim podzakonskim aktima, u cijelosti usklađen s aktualnim pravnim okvirima Europske unije, posebno s Četvrtim željezničkim paketom, koji se sastoji od tehničkog i tržišnog stupa. Ključni ciljevi tog paketa jesu stvaranje jedinstvenoga europskog željezničkog prostora, završetak unutarnjeg tržišta željezničkog prometa i pojednostavljenje europskog zakonodavstva u cilju pružanja željezničkih usluga. U tome kontekstu Zakon prenosi odredbe Direktive 2012/34/EU o uspostavi jedinstvenoga europskog željezničkog prostora te Direktive (EU) 2016/2370 o izmjeni Direktive 2012/34/EU vezano uz otvaranje domaćeg tržišta

željezničkih usluga i upravljanje željezničkom infrastrukturom.

Također, Zakon o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu iz 2017. osigurava provedbu Uredbe (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu [2].

Treba napomenuti to da je od lipnja 2023. na snazi nova Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu (SL L 172, 17. 5. 2021.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2021/782) [3], koja zamjenjuje prethodnu Uredbu (EZ) 1371/2007 [4]. Nova Uredba stupila je na snagu 6. lipnja 2021., a primjenjuje se od 7. lipnja 2023. [5].

Zbog toga je na svojoj sjednici održanoj 6. rujna 2024. Vlada Republike Hrvatske usvojila Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu (u daljnjem tekstu: Prijedlog Zakona ili Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu). Te izmjene i dopune predložene su upravo zbog stupanja na snagu Uredbe (EU) 2021/782.

Uredba 2021/782 proširuje prava putnika u vezi s prijevozom bicikala, pravima osoba s invaliditetom te popularizacijom jedinstvenih prijevoznih karata. Izmjene i dopune Zakona uglavnom se odnose na prekršajne odredbe, jer države članice moraju propisati sankcije za nepodrižavanje odredbi Uredbe (EU) 2021/782. Također, iznosi za prekršajne sankcije

konvertirani su u euro. Također, uklonjene su odredbe vezane uz pritužbe putnika jer je postupak pritužbe u cijelosti pokriven Uredbom (EU) 2021/782 te su izrazi usklađeni s drugim zakonima koji reguliraju željeznički prijevoz [6].

Na taj način u tome trenutku Prijedlogom Zakona, a sada već i važećim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, nastavljeno je daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije, konkretno u odnosu na usklađivanje i provedbu Uredbe (EU) 2021/782 [7].

Navedeni Prijedlog ušao je u saborsku proceduru 9. rujna 2024., a na 3. sjednici od 11. listopada 2024. donesen je zaključak da se Prijedlog Zakona prihvaća. Prihvaćen je jednoglasno [8]. Krajem veljače 2025., konkretno 24. veljače, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu (u daljnjem tekstu: Zakon o izmjenama i dopunama ili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu) objavljen je u „Narodnim novinama“, u broju 31, i u skladu s njegovim člankom 15. stupio je na snagu osmog dana od dana njegove objave [9].

U nastavku rada prikazane su izmjene i dopune tog područja te njihovo usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije u pogledu provedbe Uredbe (EU) 2021/782.

2. O Uredbi (EU) 2021/782

Zakonodavstvom EU-a postavljaju se temelji za pomoć putnicima u razumi-

jevanju i ostvarivanju njihovih prava pri putovanju željeznicom u Europskoj uniji. Jedinstveno tržište za željeznički prijevoz putnika trenutačno je u razvoju, a željeznička industrija trebala bi imati koristi od jednakih uvjeta tog prijevoza. Visoka kvaliteta željezničkih usluga i zaštita prava korisnika ključni su za postizanje povećanja udjela željezničkog prijevoza u usporedbi s drugim načinima prijevoza [10]. Tome upravo doprinosi Uredba (EU) 2021/782.

Pri stupanju na snagu Uredbe (EU) 2021/782 u lipnju 2023. povjerenica za mobilnost i promet pri Europskoj komisiji Adina Vălean izjavila je da je novi skup prava putnika ključan korak na putu prema boljemu i održivome povezivanju ljudi diljem Europe te je istaknula da su potrebna snažna i moderna prava putnika u željezničkome prometu kako bi se na željeznicu privuklo više ljudi i doprinijelo klimatskim ciljevima Europske unije. Također, istaknula je kako će se novim pravilima poboljšati zaštita putnika u željezničkome prometu koji se suočavaju s kašnjenjima, otkazivanjima i propuštenim vezama, a njima se bolje odgovara i na potrebe osoba s invaliditetom ili osoba smanjene pokretljivosti.

Novim se pravilima uspostavlja sveobuhvatnija zaštita putnika u slučaju poremećaja u putovanju. Na primjer, ako putnicima u roku od 100 minuta od poremećaja nije ponuđeno rješenje za nastavak putovanja, sada imaju pravo na samopreusmjerenje. U takvim slučajevima putnici mogu sami organizirati alternativno putovanje željeznicom ili autobusom, a prijevoznik im mora nadoknaditi „nužan, primjeren i razuman” trošak dodatne karte.

Željeznički prijevoznici koji se smatraju „jedinim prijevoznikom” sada moraju ponuditi „jedinstvene karte”, što znači da putnici imaju veća prava ako propuste vezu, uključujući pravo na povrat novca za karte ili naknadu, na smještaj, ako se putovanje ne može nastaviti istoga dana, i na osvježavajuća pića.

Upravitelji infrastrukture i željeznički prijevoznici sada moraju pružati prometne i putne informacije u stvarnome vremenu, ne samo željezničkim prijevoznicima, već i prodavačima karata i organizatorima putovanja. Širenjem pristupa sustavima rezervacija željezničkih prijevoznika novim se pravilima prodavateljima i prijevoznicima omogućava i da pripreme inovativnije ponude kao što su karte u paketu koje obuhvaćaju različite prijevoznike i kombinacije veza koje se dosad nisu nudile [11].

Uredba 2021/782 nedvojbeno poboljšava pravni položaj putnika s invaliditetom i putnika smanjene pokretljivosti. Od trenutka stupanja na snagu Uredbe, odredbe poglavlja V., posvećene takvim putnicima, primjenjuju se ne samo na međunarodni i domaći prijevoz unutar EU-a, nego i na regionalne usluge. Uredba uvodi pravo osobnih asistenata osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti na besplatan prijevoz, ako željeznički prijevoznik zahtijeva njihovu prisutnost, dok u ostalim slučajevima asistenti putuju besplatno ili uz posebne tarife, s pravom na mjesto pored osobe kojoj pomažu. Također je prvi put reguliran prijevoz pasa pomagača, koji mogu pratiti osobe s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću. Željeznički prijevoznici i upravitelji kolodvora obvezni su osigurati da svi zaposlenici koji pružaju pomoć osobama s invaliditetom ili osobama smanjene pokretljivosti prođu obuku o pružanju pomoći te da o tome pohađaju redovite tečajeve. Razdoblje u kojemu putnik treba obavijestiti pružatelja usluge o potrebi za asistencijom skraćeno je s 48 na 24 sata. Države članice mogu privremeno produljiti to razdoblje na 36 sati, ali najkasnije do 30. lipnja 2026. Proširena je i odgovornost za štetu nastalu na mobilnoj opremi i pomoćnim uređajima, uključujući pse pomagače, bez ograničenja u iznosu naknade, što dodatno osnažuje prava putnika s invaliditetom [12].

Novim okvirom jačaju se i mehanizmi za rješavanje pritužbi te se jača obveza

nacionalnih tijela da surađuju u tome pogledu. U trenutku stupanja na snagu Uredbe planiran je razvoj i novoga standardiziranog obrasca za naknadu i povrat troškova na razini EU-a [11], koji je u međuvremenu i ostvaren donošenjem Provedbene uredbe Komisije (EU) 2024/949 od 27. ožujka 2024. o utvrđivanju zajedničkog obrasca zahtjeva za povrat troškova i naknadu putnicima u željezničkom prometu u slučaju kašnjenja, propuštene veze i otkazivanja željezničkih usluga u skladu s Uredbom (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/949, 2. 4. 2024.; u daljnjemu tekstu: Provedbena uredba Komisije (EU) 2024/949) [13].¹

Kako bi se uspostavili jednaki uvjeti kao i za druge vrste prijevoza, u Uredbi se pojašnjava i da željeznički prijevoznici ne moraju plaćati naknadu za kašnjenja ili otkazivanja uzrokovana „višom silom”. To su izvanredne okolnosti koje nisu povezane s radom željeznice kao što su ekstremni vremenski uvjeti, pandemije i teroristički napadi. Odredba bi se primjenjivala samo ako prijevoznik ne bi mogao ni spriječiti ni izbjeći, bez obzira na dužnu pozornost, posljedice tih događaja. Štrajk osoblja željezničkog prijevoznika ne smatra se izvanrednom okolnošću. Klausula o višoj sili oslobodila bi željezničkog prijevoznika samo od plaćanja naknade za kašnjenje ili otkazivanje usluge prijevoza, a ne od drugih obveza. To znači da će, čak i kada se primjenjuje viša sila, željeznički prijevoznik i dalje morati nadoknaditi trošak karte ili preusmjeriti putnika na drugu uslugu te pružiti pomoć.

Naposlijetku, novim skupom pravila osiguravaju se i posebna mjesta za bicikle, što ih čini obveznim za sve nove vlakove naručene nakon 7. lipnja 2025. te za vlakove koji se od tog datuma podvrgavaju velikim nadogradnjama. Novim zakonodavstvom utvrđuju se i pravila o izradi planova željezničkih prijevoznika i nacionalnih tijela o tome kako povećati i poboljšati prijevoz bicikala te o drugim rješenjima kojima se potiče kombinirana upotreba željeznice i bicikala [11].

¹ Kako se i ističe u samome obrascu zahtjeva koji čini prilog Provedbenoj uredbi, putnici imaju pravo koristiti se tim obrascem, no njegovo korištenje nije obvezno. Određeni željeznički prijevoznici imaju vlastiti mrežni obrazac ili sličan sustav na svojim mrežnim stranicama ili u mobilnoj aplikaciji za obradu zahtjeva za povrat troškova ili naknadu. Uz to u njima mogu biti navedeni rokovi za podnošenje zahtjeva u skladu s nacionalnim pravom. Određeni željeznički prijevoznici nude povoljnije uvjete za povrat troškova i naknadu u usporedbi s uvjetima predviđenima Uredbom (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća pa se zato preporuča provjeriti uvjete željezničkog prijevoznika [13].

Također treba istaknuti kako se u načelu ova prava putnika u željezničkom prometu u EU-u primjenjuju na sve usluge željezničkog prijevoza putnika u svim državama članicama EU-a. Međutim, na temelju Uredbe (EU) 2021/782 države članice mogu izuzeti određene vrste usluga od primjene tih prava. Republika Hrvatska izuzela je od primjene odredbe vezane uz pristup informacijama o prometu i putovanjima do 7. lipnja 2030., a u skladu s odredbama iz članka 2., stavka 5. te članka 10. Uredbe (EU) 2021/782 [14].

3. Izmjene i dopune Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu

Kao što je to navedeno u uvodnome dijelu rada, novine i dorade koje se donose Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu ponajprije se odnose na daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije, i to u dijelu usklađivanja i osiguranja provedbe Uredbe (EU) 2021/782, a posebno u dijelu koji se odnosi na propisivanje prekršajno-pravnih sankcija [2].

Početnim člankom Zakona o izmjenama i dopunama te njegovim drugim člancima obuhvaćene su izmjene kojima se mijenja naziv uredbe iz Uredbe (EZ) 1371/2007 u Uredbu (EU) 2021/782. Razlog tome je naravno taj što je Uredba (EU) 2021/782 stavila izvan snage Uredbu (EZ) 1371/2007 pa je to kroz te izmjene i dopune trebalo usuglasiti. Tako članak 1. Zakona o izmjenama i dopunama navodi kako se u članku 2. Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu iz 2017. stavak 2. mijenja i glasi: „Ovim se Zakonom uspostavlja pravni okvir za provedbu Uredbe (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu (preinak) (SL L 172, 17. 5. 2021.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2021/782)“. Ta vrsta izmjene predviđena je i u članku 3. Zakona o izmjenama i dopunama, kojom se u članku 4. Zakona, koji definira pojmove za potrebe tog Zakona, mijenja naziv uredbe u njegovu stavku 3. Na taj način navedeni

stavak definira kako ostali pojmovi koji se koriste u Zakonu imaju jednako značenje kao pojmovi koji se koriste u zakonu kojim je uređeno područje željeznice i oni koji se koriste u Uredbi (EU) 2021/782. Takvu je izmjenu bilo potrebno predložiti i za članak 5., stavak 3. Zakona, koji prema navedenoj izmjeni propisuje kako je regulatorno tijelo nadležno za zaštitu prava putnika u željezničkom prijevozu i za provedbu Uredbe (EU) 2021/782 (čl. 5. Zakona o izmjenama i dopunama) [9]. Takva se izmjena propisuje i za članak 28., stavak 1., točku 1. Zakona te se Uredba (EZ) 1371/2007 mijenja u Uredbu (EU) 2021/782, propisujući da su u nadležnosti HAKOM-a kao regulatornog tijela u području zaštite prava putnika, među ostalim, poslovi na provedbi sada nove Uredbe (EU) 2021/782. Zakon o izmjenama i dopunama kroz svoje članke 10. i 11. također intervenira u takvu izmjenu u odredbama Zakona koje reguliraju inspekcijski nadzor i obavljanje poslova inspekcijskog nadzora te ovlasti inspektora,² mijenjajući pozivanje na staru Uredbu (EZ) 1371/2007 i usmjeravajući na odredbe Uredbe (EU) 2021/782 [1][9].

Članak 2. Zakona o izmjenama i dopunama donosi dopunu Zakona. Tom se odredbom iza članka 2. Zakona dodaje novi članak 2.a kojim se propisuje da će ministar nadležan za željeznički promet odlukom propisati izuzeća predviđena Uredbom (EU) 2021/782 [9].

Članak 16. Zakona regulira prikupljanje podataka radi provedbe postupaka iz područja regulacije tržišta željezničkih usluga. Upravitelj infrastrukture, operator uslužnog objekta, podnositelj zahtjeva i ostali subjekti na tržištu željezničkih usluga dužni su na zahtjev regulatornog tijela dostaviti te podatke. Taj članak regulira i rok za dostavu tih podataka, što ti podaci uključuju te dodatne obveze tih subjekata [1]. Dopunom tog članka dodaje se da operator uslužnog objekta informacije o naknadama za željezničke usluge te dokaz da su naknade za željezničke usluge obračunane u skladu s metodologijom i strukturom za izračun naknade mora dostaviti regulatornome tijelu onako kako je to utvrđeno u opisu uslužnog objekta jer operator uslužnog objekta nema obvezu donošenja izvješća o mreži. Također, usklađuje se izričaj u članku 16., stavku 5. Zakona sa Zako-

nom o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava mijenjajući izričaj potvrde o sigurnosti i njegovih dijelova A i B novim određenjem u smjeru jedinstvene potvrde o sigurnosti (čl. 6. Zakona o izmjenama i dopunama) [9].

Nekoliko odredbi Zakona se prema Zakonu o izmjenama i dopunama briše kao što su to odredbe iz članka 28., stavka 1., točke 3. te odredbe iz članka 30. i 31. [9]. Riječ je o odredbama koje reguliraju pravo putnika na podnošenje pisanog prigovora željezničkom prijevozniku, podnošenje reklamacije povjerenstvu za prigovore te podnošenje zahtjeva regulatornome tijelu kao i obveze koje s tim u vezi imaju prijevoznici, navedena povjerenstva i regulatorno tijelo [1]. Dakle, riječ je o odredbama koje reguliraju pravo putnika da u propisanome postupku reagira kako bi zaštitio svoja prava. Navedene se odredbe brišu jer je ostvarivanje prava podnošenja prigovora prema željezničkom prijevozniku i upravitelju kolodvora već uređeno Uredbom (EU) 2021/782 [2].

Prema članku 7. Zakona o izmjenama i dopunama, članak 29. i naslov iznad njega mijenjaju se, čime se usklađuje s Uredbom (EU) 2021/782, kako je i objašnjeno u obrazloženju te odredbe u tekstu tadašnjeg Prijedloga. Naime, izmijenjeni članak kojim se regulira postupak po službenoj dužnosti i pritužbi putnika detaljnije, a u skladu s Uredbom, propisuje ovlast regulatornog tijela da po službenoj dužnosti pokrene postupak te naloži prijevozniku, upravitelju infrastrukture, upravitelju kolodvora, prodavatelju karata i organizatoru putovanja mjere u svrhu ispunjenja obveza propisanih Uredbom (EU) 2021/782, svim odlukama koje se odnose na prava putnika i drugim propisima kojima se uređuju prava putnika u željezničkom prijevozu. Također se propisuju obveze tih osoba u svim tim postupcima, uključujući obvezu dostave svih potrebnih podataka, dokumentacije i očitovanja. Navedene osobe imaju iste obveze i kada je riječ o postupcima rješavanja pritužbi putnika u pogledu prava i obveza obuhvaćenih Uredbom (EU) 2021/782 [2][9].

Izmijenjenim člankom 32., stavkom 1. Zakona osigurava se da regulatorno tijelo ima nadzor nad svim odlukama koje

² Članci 32. i 33. Zakona.

utječu na prava putnika. Također se, naravno, usmjerava i na novu Uredbu (EU) 2021/782. U tome smislu izmijenjena odredba propisuje kako regulatorno tijelo obavlja inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona, Uredbe (EU) 2021/782, svih odluka koje se odnose na prava putnika (!) i drugih propisa kojima se uređuju prava putnika u željezničkom prijevozu (čl. 10. Zakona o izmjenama i dopunama) [2][9].

Izmijenjenim člancima 35. i 36. Zakona propisuju se nove prekršajne sankcije u valuti euro kao službenoj valuti RH te se utvrđuju prekršajne sankcije radi osiguranja provedbe nove Uredbe (EU) 2021/782 [2], i to je temeljni dio Zakona o izmjenama i dopunama, koji se svakako mora regulirati u nacionalnim okvirima u skladu s člankom 35. i drugim odredbama Uredbe (EU) 2021/782 [3].

Propisane novčane kazne kreću se od 2.660,00 eura do 26.600,00 eura za pravne osobe odnosno od 670,00 eura do 2.660,00 eura, tj. 700,00 eura do 2.700,00 eura za odgovorne osobe u pravnoj osobi, odnosno 140,00 eura do 4.000,00 eura za člana Vijeća regulatornog tijela. U slučajevima kvalificiranih prekršaja ti se iznosi i udvostručuju [9].

Tako će u skladu s izmijenjenim člankom 35. Zakona pravne osobe biti sankcionirane novčanom kaznom u rasponu od 2.660,00 eura do 26.600,00 eura ako ne postupe u skladu s odlukom ili drugim upravnim aktom regulatornog tijela u propisanome ili ostavljenome roku, ako ne dostave potrebne podatke na zahtjev regulatornog tijela u cilju provedbe postupka iz područja regulacije tržišta željezničkih usluga te ako ne dostave sve potrebne informacije o naknadama za

željezničke usluge te dokaze da su te naknade obračunane u skladu s metodologijom i strukturom utvrđenima u Izvješću o mreži ili opisu uslužnog objekta.³ Odgovorne osobe unutar pravnih osoba također će biti sankcionirane za iste prekršaje novčanom kaznom od 670,00 do 2.660,00 eura. Ako je prekršaj počinjen iz koristoljublja i ostvarena je imovinska korist, pravna osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi bit će kažnjene novčanom kaznom u dvostrukome iznosu. Član Vijeća regulatornog tijela bit će kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 140,00 eura do 4.000,00 eura ako pravodobno ne podnese izjavu o posvećenosti i interesu regulatornome tijelu⁴ (čl. 12. Zakona o izmjenama i dopunama) [9].

Izmijenjeni članak 36. Zakona propisuju se znatan broj prekršaja reguliranih u tri stavka i ukupno čak 57 točaka.

Tako je za pravne osobe predviđena novčana kazna u rasponu od 2.660,00 eura do 26.600,00 eura ako u postupku veza- nome uz zaštitu prava putnika ne dostave sve potrebne podatke, dokumentaciju i očitovanja te ako u propisanome ili ostavljenome roku ne postupe u skladu s odlukom ili drugim upravnim aktom HAKOM-a (regulatornog tijela).⁵ Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se za taj prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 700,00 eura do 2.700,00 eura [9].

Nešto blažom novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 eura do 13.300,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako prekrši neku od odredbi iz Uredbe (EU) 2021/782 i upravo se kroz te prekršaje i sankcije predviđene za njih upućuje na navedenu Uredbu i obveze koje iz nje proizlaze za željezničke prijevoznike, upravitelje kolodvora, prodavatelje ka-

rata i druge pravne osobe uključene u prijevoz putnika i tijekom željezničkog prometa. Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se za te prekršaje novčanom kaznom u iznosu od 700,00 eura do 2.700,00 eura [9].

Navedenom sankcijom kaznit će se željeznički prijevoznik koji putnicima ne omogući unošenje bicikala u vlak, prema potrebi uz razumnu naknadu, koji ne omogući rezervaciju prijevoza bicikala u vlakovima gdje je rezervacija obvezna te onaj koji odbije putnicima s rezervacijom za prijevoz bicikala, bez valjanog razloga, omogućiti preusmjeravanje ili povrat troškova, naknadu te pomoć, kako su oni predviđeni člancima od 18. do 20. Uredbe [9].⁶ To se odnosi na obvezu pružanja alternativnih rješenja ili naknada u slučaju problema s prijevozom bicikla.

Prethodno navedena novčana kazna predviđena je i za prijevoznika koji na odgovarajući način ne objavi odluku o privremenome ili trajnome prestanku pružanja usluge željezničkog prijevoza prije same provedbe [9].⁷ To uključuje obvezu pravodobnog informiranja putnika o prestanku usluge.

Pravna osoba bit će sankcionirana novčanom kaznom u jednakome iznosu⁸ i ako kao željeznički prijevoznik, organizator putovanja ili prodavatelj karata ne pruži putniku prije početka putovanja, na zahtjev i u najprikladnijem obliku, najmanje informacije navedene u Prilogu II., dijelu I. Uredbe (EU) 2021/782 u vezi s putovanjima koja prema ugovoru nudi željeznički prijevoznik [9].⁹ Te informacije uključuju opće uvjete koji se primjenjuju na ugovor, vozni red i uvjete za najbrže putovanje, vozni red i uvjete za sve dostupne cijene, uz isticanje naj-

³ Navedene obveze pravnih osoba za koje je predviđena ta prekršajna sankcija podrazumijevaju obvezu pridržavanja svih odluka koje donosi HAKOM kao regulatorno tijelo, obvezu pružanja svih informacija neophodnih za pravilno reguliranje tržišta željezničkih usluga te podrazumijevaju potrebu za transparentnošću i točnošću u prikazu cijena željezničkih usluga, a koje obveze su propisane u čl. 9., st. 3. i 5., čl. 16., st. 1. te 4. Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu iz 2017. godine.

⁴ Kako to propisuje članak 7., stavak 1. Zakona, a prema kojemu su članovi Vijeća regulatornog tijela dužni podnijeti izjavu o posvećenosti i interesu regulatornome tijelu u kojoj će navesti da oni, kao ni članovi njihove uže obitelji, nisu vlasnici, dioničari ili imatelji udjela u reguliranim subjektima na tržištu željezničkih usluga, članovi uprave ili nadzornih odbora ili bilo kojih drugih tijela u tim subjektima, da nemaju materijalni interes i/ili poslovni odnos u području željeznice i željezničkih usluga i da ne postoje izravni ili neizravni interesi koji bi mogli dovesti u pitanje njihovu neovisnost i nepristranost u obavljanju njihove funkcije.

⁵ Kako to propisuje članak 29., st. 2. – 3. i 5. – 6. Zakona.

⁶ Navedene obveze regulirane su člankom 6., stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/782.

⁷ Kako to propisuje članak 8. Uredbe (EU) 2021/782.

⁸ Od 4.000,00 eura do 13.300,00 eura.

⁹ Tu obvezu regulira članak 9., stavci 1. i 3. Uredbe (EU) 2021/782. Naime, prema članku 9. Uredbe (EU) 2021/782, željeznički prijevoznici, organizatori putovanja i prodavatelji karata moraju putnicima na zahtjev pružiti barem informacije navedene u Prilogu II., dijelu I. Uredbe, a te informacije trebaju biti pružene u najprikladnijem obliku, uzimajući u obzir stvarno vrijeme putovanja i odgovarajuće komunikacijske tehnologije. Posebna pozornost posvećuje se osiguravanju da su te informacije pristupačne u skladu s odredbama relevantnih direktiva i uredbi EU-a.

nižih cijena, pristupačnost, uvjete pristupa i dostupnost u vlaku opreme za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti, raspoloživost kapaciteta i uvjete pristupa za bicikle, raspoloživost sjedala u prvome i drugome razredu te u vagonima s ležajima (kušeti) i vagonima za spavanje, poremećaje i kašnjenja (planirane i u stvarnome vremenu), raspoloživost opreme u vlaku, uključujući bežični pristup internetu i sanitarne čvorove, i usluga u vlaku, uključujući pomoć koju osoblje pruža putnicima, informacije prije kupnje o tome jesu li karta ili karte jedinstvene, postupke za povrat izgubljene prtljage te postupke za podnošenje pritužbi [3]. Ista novčana kazna predviđena je i za prijevoznika koji putniku tijekom putovanja ne pruži ključne informacije navedene u Prilogu II., dijelu II. Uredbe [9]. Riječ je o informacijama koje se odnose na usluge i opremu u vlaku, uključujući bežični pristup internetu, informacijama o sljedećemu kolodvoru, poremećajima i kašnjenjima (planiranim i onima u stvarnome vremenu), informacijama o glavnim vezama te pitanjima zaštite i sigurnosti [3]. Isti raspon novčane kazne predviđen je i za upravitelja infrastrukture koji prijevoznicima, prodavateljima karata, organizatorima putovanja i upraviteljima kolodvora ne distribuira podatke u stvarnome vremenu o dolascima i polascima vlakova¹⁰ te za željezničkog prijevoznika koji drugim željezničkim prijevoznicima, prodavateljima karata i organizatorima putovanja koji prodaju njegove usluge ne pruži pristup minimalnim informacijama o putovanju navedenima u Prilogu II., dijelovima I. i II. Uredbe (EU) 2021/782 te o postupcima u vezi sa sustavima rezervacija iz Priloga II., dijela III.¹¹ Uredbe (EU) 2021/782 [9].¹² Dakle, navedeno podrazumijeva dijeljenje ključnih informacija s drugim relevantnim subjektima.

Na isti način bit će sankcionirana pravna osoba koja kao prijevoznik, a u nekim slučajevima i kao prodavatelj karata ili organizator putovanja, ne nudi putnicima karte, jedinstvene karte i rezervacije putem dostupnih prodajnih mjesta, ne informira putnike u kolodvorima bez ureda ili uređaja za prodaju karata o mogućnostima kupnje karata putem telefona, interneta ili u vlaku te o najbližemu kolodvoru s prodajnim mjestima, na polaznim kolodvorima bez prodajnih ureda ili uređaja za prodaju karata naplaćuje dodatne troškove osobama s invaliditetom za kupnju karata u vlaku, u vlakovima bez osoblja ne savjetuje osobe s invaliditetom o kupnji karata, ne nudi jedinstvenu kartu za usluge željezničkog prijevoza putnika na dugim relacijama ili regionalnim linijama koje pruža samo taj prijevoznik, ne informira putnike o tome čine li karte za putovanja s više veza jedinstvenu kartu prije kupnje ili ne isplati povrat troškova i naknade u propisanome roku ako putnik propusti jednu ili više veza, a kartu je kupio u jednoj komercijalnoj transakciji [9].¹³

Željeznički prijevoznik obavezan je na isplatu predujma u slučaju smrti ili ozljede putnika. Ako on u takvim slučajevima ne isplati predujam koji može biti potreban za ispunjenje trenutnih ekonomskih potreba, razmjerno pretrpljenoj šteti, i to bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana nakon utvrđivanja identiteta, kaznit će se novčanom kaznom u prethodno navedenome rasponu [9].¹⁴

Željeznički prijevoznik bit će sankcioniran istom novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 eura do 13.300,00 eura ako pri polasku ili u slučaju propuštene veze ili otkazivanja putovanja ne pruži putnicima odmah izbor između predviđenih mogućnosti kada se očekuje kašnjenje od 60 ili više minuta, ako kod uspore-

divog preusmjeravanja putnike izloži dodatnim troškovima, ako u roku od 30 dana nakon primitka zahtjeva ne isplati povrat troškova iz članka 18., stavka 1., točke a) i stavka 3.,¹⁵ ako odbije zahtjev za povrat troškova samo zbog neupotrebe zajedničkog obrasca zahtjeva koji je utvrdila Europska komisija ili ako ne traži pojašnjenje u slučaju nepreciznog zahtjeva te ne pomogne putniku. Pružatelj usluga preusmjeravanja bit će sankcioniran na isti način ako osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti ne omogući usporedivu razinu pomoći i pristupačnosti pri ponudi alternativne usluge [9].¹⁶

Daljnje prekršajne sankcije predviđaju novčanu kaznu (istog raspona) za prijevoznika koji putnicima suprotno odrednjama iz članka 19. Uredbe (EU) 2021/782 ne isplati naknadu za kašnjenje, kao i onim putnicima koji imaju pokaz ili sezonsku kartu, ako ne izračuna naknadu za kašnjenje u skladu s propisanim određenjem, ako odbije zahtjev za naknadu zbog neupotrebe službenog obrasca ili u predviđenome roku ne isplati naknadu za nenajavljena kašnjenja duža od 60 minuta [9].¹⁷

Željeznički prijevoznik, prodavatelj karata, organizator putovanja ili upravitelj kolodvora bit će u pojedinim, propisanim slučajevima odgovorni i podložni novčanoj kazni ako ne informiraju putnike o kašnjenjima ili otkazivanju usluge, ne ponude besplatne usluge pri kašnjenjima od 60 minuta ili duljima ili kod otkazivanja usluge,¹⁸ ne ponude alternativne prijevozne usluge kad se prijevoz ne može nastaviti, ne obavijeste putnike kako zatražiti potvrdu o kašnjenju ili otkazivanju, posebno ne vode računa o osobama s invaliditetom ili smanjene pokretljivosti u slučajevima kašnjenja, prekida, propuštanja ili otkazivanja usluge i

¹⁰ Kako to propisuje članak 10., stavak 1. Uredbe (EU) 2021/782.

¹¹ Riječ je o zahtjevima u pogledu raspoloživosti usluga željezničkog prijevoza, uključujući primjenjive tarife, zahtjevima za rezervaciju usluga željezničkog prijevoza te zahtjevima za djelomično ili potpuno otkazivanje rezervacije.

¹² Kako to propisuje članak 10., stavak 1. Uredbe (EU) 2021/782.

¹³ Kako to propisuju članak 10., stavci 1. – 4. te članak 12., stavci 1. – 2. i 7. Uredbe (EU) 2021/782.

¹⁴ Kako to propisuje članak 15., stavak 1. Uredbe (EU) 2021/782.

¹⁵ Članak 18. regulira povrat troškova i preusmjeravanje, uključujući obvezu željezničkog prijevoznika da putniku odmah ponudi povrat pune cijene karte ili preusmjeravanje kada očekivano kašnjenje iznosi 60 minuta ili dulje. Također omogućuje putniku sklapanje ugovora s drugim prijevoznicima uz povrat troškova.

¹⁶ Te navedene obveze regulirane su člankom 18., stavcima 1. – 2., 4. – 5. i 7. Uredbe (EU) 2021/782.

¹⁷ Kako to propisuje članak 19., stavci 1. – 3. i 6. – 7. Uredbe (EU) 2021/782.

¹⁸ U određenim okvirima, ako kašnjenje traje 60 minuta ili dulje ili je usluga otkazana, željeznički prijevoznik obavezan je putnicima besplatno ponuditi obroke i osvježavajuća pića u primjerenim količinama, hotelski ili drugi smještaj te prijevoz od kolodvora do smještaja, kada je potreban boravak te prijevoz od vlaka do kolodvora, alternativnog polazišta ili konačnog odredišta ako je vlak blokiran. (čl. 20., st. 2. Uredbe (EU) 2021/782.)

u drugim slučajevima kršenja odredbi iz članka 20. Uredbe (EU) 2021/782 [9].¹⁹

Kao što je spomenuto, Uredba (EU) 2021/782 poboljšava pravni položaj putnika s invaliditetom i putnika smanjene pokretljivosti. Poglavlje V. u svojim člancima od 21. do 26. Uredbe regulira pitanja prava na prijevoz tih osoba, pružanja informacija, pomoći u željezničkim kolodvorima i vlakovima te uvjeta pod kojima se ta pomoć pruža, naknade za mobilnu opremu, pomoćna sredstva i pse pomagače te osposobljavanje osoblja [3]. Zato su i u prekršajnim odredbama predviđene kazne za prekršaje kojima bi se kršile te odredbe. U pojedinim slučajevima neke ili sve pravne osobe koje se nalaze u ulozi željezničkog prijevoznika ili prodavatelja karata, organizatora putovanja ili upravitelja kolodvora sankcionirat će se ako ne uspostave nediskriminirajuća pravila za osobe s invaliditetom, naplate dodatni trošak za rezervaciju ili kartu osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti, odbiju rezervaciju ili kartu osobi s invaliditetom ili osobi smanjene pokretljivosti bez opravdanja, ne pruže informacije o pristupačnosti na zahtjev, ne obavijeste o razlozima odbijanja rezervacije u roku od pet radnih dana, u kolodvoru bez osoblja ne osiguraju informaciju o najbližemu kolodvoru s dostupnom pomoći, ne pruže pomoć u kolodvorima i vlakovima osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti, ne stave na raspolaganje jedinstveni mehanizam obavješćivanja za besplatnu pomoć, ne pruže naknadu za oštećenje opreme ili ozljedu pasa pomagača bez odgode, ne osiguraju privremene zamjene za oštećenu opremu te ne omoguće osposobljavanje osoblja o potrebama osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti [9].²⁰

Prema Uredbi (EU) 2021/782, željeznički prijevoznici i upravitelji kolodvora s opsegom prometa većim od 10 000 putnika na dan obvezni su uspostaviti mehanizam za rješavanje pritužbi u vezi s pravima i obvezama prema toj Uredbi. Putnici moraju biti jasno informirani o kontakt-podacima i jezicima za komu-

nikaciju te mogu podnijeti pritužbu u propisanome roku, a odgovor na njihovu pritužbu mora biti dostavljen u roku od mjesec dana odnosno iznimno tri mjeseca u opravdanim slučajevima. Podaci koji su potrebni za procjenu pritužbe moraju se čuvati i biti dostupni nacionalnim tijelima na zahtjev, a detalji o postupku rješavanja pritužbi moraju biti javno dostupni na službenome jeziku države članice. (čl. 28., st. 1. – 3. Uredbe (EU) 2021/782) [3]. Ako te pravne osobe ne uspostave navedeni mehanizam za rješavanje pritužbi, ne informiraju putnike o kontaktima i jeziku, ne dostave obrazloženi odgovor na pritužbu putnika u propisanome roku, ne čuvaju potrebne podatke za procjenu pritužbi i ne dostave ih regulatornome tijelu na zahtjev te ako ne učine postupak rješavanja pritužbi javno dostupnim i ne stave pojedinosti na raspolaganje na hrvatskome jeziku, kaznit će se novčanom kaznom u rasponu od 4.000,00 eura do 13.300,00 eura [9].

Prekršajne sankcije predviđene su i za željezničkog prijevoznika koji ne uspostavi standarde kvalitete usluge i ne provodi sustav upravljanja kvalitetom u skladu s određenjima iz Uredbe, odnosno njezina Priloga III., koji ne nadzire vlastitu uspješnost prema standardima kvalitete usluge i ne objavi izvješće o kvaliteti usluge svake dvije godine, a sankcije su predviđene i za upravitelja kolodvora koji ne uspostavi standarde kvalitete usluge, ne prati uspješnost i ne pruži pristup informacijama o uspješnosti na zahtjev.²¹

Novčana kazna predviđena je i za željezničkog prijevoznika, upravitelja kolodvora, prodavatelje karata i organizatore putovanja koji ne informiraju putnike o njihovim pravima i obvezama pri prodaji karata [9]. Naime, u skladu s Uredbom pri prodaji karata za putovanja željeznicom željeznički prijevoznici, upravitelji kolodvora, prodavatelji karata i organizatori putovanja informiraju putnike o njihovim pravima i obvezama u skladu s Uredbom. Za ispunjavanje tog zahtjeva u pogledu informiranja mogu se koristiti sažetkom odredaba Uredbe koji je Komisija izradila

na svim službenim jezicima Unije i stavila im ga na raspolaganje. Željeznički prijevoznici, upravitelji kolodvora, prodavatelji karata i organizatori putovanja pružaju te informacije u papirnatome ili elektroničkom obliku ili na bilo koji drugi način, među ostalim, i u pristupačnim oblicima u skladu s odredbama Direktive (EU) 2019/882 i Uredbe (EU) br. 1300/2014. Oni navode gdje se te informacije mogu dobiti u slučaju otkazivanja putovanja, propuštene veze ili dugoga kašnjenja. Željeznički prijevoznici i upravitelji kolodvora na odgovarajući način, među ostalim, i u pristupačnim oblicima u skladu s odredbama Direktive (EU) 2019/882 i Uredbe (EU) br. 1300/2014, informiraju putnike u kolodvoru, u vlaku i na svojim mrežnim stranicama o njihovim pravima i obvezama u skladu s tom Uredbom te o podacima za kontakt tijela ili tijela koje(-a) su države članice imenovala na temelju članka 31. (čl. 30. Uredbe (EU) 2021/782) [3].

Završne prekršajne odredbe odnose se na prijevoznika, upravitelja kolodvora, upravitelja infrastrukture, prodavatelja karata ili organizatora putovanja koji ne dostave relevantne dokumente i informacije regulatornome tijelu na zahtjev u roku od mjesec dana od primitka zahtjeva te na prijevoznika koji regulatornome tijelu ne dostavi svoje kontakt-podatke.²²

Zaključno, Zakon o izmjenama i dopunama u svojem članku 14. određuje prijelazne odredbe za postupke vezane uz ostvarivanje prava i obveza putnika započete prema odredbama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i prava putnika u željezničkom prijevozu iz 2017. godine, koji će se do dana stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama tog Zakona dovršiti prema odredbama tog Zakona iz 2017.

Člankom 15. Zakonom o izmjenama i dopunama propisuje se stupanje na snagu toga novog akta osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“ [9].

¹⁹ Riječ je o sankcijama propisanim za te pravne osobe u točkama od 27. do 33., stavka 2. izmijenjenog članka 36. Zakona, a kako to propisuje čl. 13. Zakona o izmjenama i dopunama.

²⁰ Navedene obveze regulirane su čl. 20., st. 1. – 6., čl. 21., st. 1. – 2., čl. 22., st. 1. – 3., čl. 23., čl. 24., čl. 25., st. 1. – 2. i čl. 26., st. 1. Uredbe (EU) 2021/782.

²¹ Kako to propisuje članak 32., stavci 2. i 4. Uredbe (EU) 2021/782.

²² Kako to propisuje članak 29., stavak 1. – 3. Uredbe (EU) 2021/782.

4. Zaključak

Stupanje na snagu Uredbe (EU) 2021/782 u lipnju 2023. svakako donosi nova i poboljšana pravila zaštite putnika koji koriste usluge željezničkog prijevoza. To se u prvome redu odnosi na poboljšana prava i zaštitu osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti tijekom prijevoza te vrste. Novi skup pravila poboljšava zaštitu putnika u slučaju kašnjenja, otkazivanja i propuštenih veza te uspostavlja sveobuhvatniju zaštitu u slučajevima poremećaja prometa. Jedinствене karte omogućavaju veća prava u slučaju propuštenih veza, uključujući povrat novca i smještaj. Uvedeni su mehanizmi za rješavanje pritužbi i obveza suradnje nacionalnih tijela, a u primjeni je i novi standardizirani obrazac za naknadu i povrat troškova. Također, nova pravila osiguravaju posebna mjesta za bicikle u novim vlakovima naručenima nakon 7. lipnja 2025. i potiču kombinirano putovanje željeznicom i biciklima. S druge strane, u određenoj su mjeri prava putnika otežana, uvođenjem okolnosti koje oslobađaju željezničke prijevoznike

od plaćanja naknade, kao kad je riječ o tzv. višoj sili kao razlogu za oslobođenje prijevoznika od odgovornosti. Ipak treba napomenuti da je takva mogućnost dobro poznata i kao takva i propisana u ostalim prijevoznim granama pa ni ta intervencija u odredbe Uredbe ne čudi. U svojoj cjelini Uredba (EU) 2021/782 svakako je korak naprijed u području zaštite prava putnika. Njezina provedba uključuje i propisivanje prekršajnih sankcija, što je ostavljeno u nadležnost državama članicama. Naime, Uredba u svojim završnim odredbama propisuje da države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Te sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Republika Hrvatska kao država članica kroz odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, koje su upravo stupile na snagu, to i čini. Prekršajnim odredbama obuhvaćene su sve obveze i odgovornosti pravnih subjekata uključenih u prijevoz putnika

željeznicom, koje su propisane Uredbom (EU) 2021/782. Dodatno, izmjenama i dopunama brisane su odredbe koje su se odnosile na pritužbe putnika, jer su one u cijelosti regulirane Uredbom, a usklađeni su i zamijenjeni izrazi koji su se odnosili na staru uredbu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu nastavlja se daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije, u odnosu na usklađivanje i provedbu Uredbe (EU) 2021/782, što je svakako dobro. Usmjeravanje posebne pozornosti na edukaciju osoblja i upoznavanje putnika s njihovim pravima u prijevozu željeznicom doprinijet će osiguranju praktične primjene propisanih odredbi Uredbe. Također, treba se nadati kako će izricanje predviđenih prekršajnih sankcija biti rijetko te da će se odredbe Uredbe (EU) 2021/782 u praksi primjenjivati na što učinkovitiji način, koji će osigurati visoku zaštitu korisnika željezničkog prijevoza, ali i svih ostalih sudionika u ovoj vrsti prijevoza.

ŽGP

**Železniško gradbeno podjetje
Ljubljana, Slovenija**

Renovirani željeznički kolodvor NOVA GORICA,
Slovenija – 2025

Sledite nam: sz-zgp.si

LITERATURA

- [1] Zakon o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu ("Narodne novine", broj 104/17.)
- [2] Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, rujan 2024., dostupno na: https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2024-09-10/082802/PZE_54.pdf (12. 11. 2024.)
- [3] Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu (preinaka) (SL L 172, 17.5.2021.), dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32021R0782> (12. 11. 2024.)
- [4] Uredba (EZ) br. 1371/2007 Europskog Parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (SL L 315, 3.12.2007.), dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32007R1371> (12. 11. 2024.)
- [5] Prava putnika u željezničkom prometu EU-a, Sažetak dokumenta, Uredba (EU) 2021/782 o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu, dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/LSU/?uri=CELEX:32021R0782> (15. 11. 2024.)
- [6] Vlada RH: Usvojen prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu (EU), Republika Hrvatska, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, 6. 9. 2024., dostupno na: <https://mmpi.gov.hr/vlada-rh-usvojen-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-regulaciji-trzista-zeljeznickih-usluga-i-zastiti-prava-putnika-u-zeljeznickom-prijevozu-eu/24771> (15. 11. 2024.)
- [7] Novi akti u saborskoj proceduri, Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, Novi informator, 23. 10. 2024., dostupno na: <https://informator.hr/vijesti/novi-akti-u-saborskoj-proceduri-bd93f911-8392-4e70-af49-9818c8c-c09cd> (15. 11. 2024.)
- [8] Hrvatski sabor, 11. saziv Hrvatskoga sabora (16. 05. 2024.), Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, prvo čitanje, P.Z.E. br. 54 - predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske, dostupno na: <https://sabor.hr/hr/sjednice-sabora/prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-regulaciji-trzista-zeljeznickih> (15. 11. 2024.)
- [9] Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu ("Narodne novine", broj 31/25.)
- [10] Rail passenger rights, European Commission, dostupno na: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/passenger-rights/rail-passenger-rights_en?etransnolive=1 (16. 11. 2024.)
- [11] Rail transport: passengers to enjoy better protection and smoother travel experience, European Commission, Directorate-General for Mobility and Transport, 7 June 2023, dostupno na: https://transport.ec.europa.eu/news-events/news/rail-transport-passengers-enjoy-better-protection-and-smoother-travel-experience-2023-06-07_en?etransnolive=1 (16. 11. 2024.)
- [12] Ambrożuk-Wesołowska, Dorota, Will the Rail Regulation (EU) 2021/782 Improve Passengers' Legal Position?, Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie, 15(2):15-27, dostupno na: <https://bit.ly/3OzoUFm> (23. 11. 2024.)
- [13] Provedbena uredba Komisije (EU) 2024/949 od 27. ožujka 2024. o utvrđivanju zajedničkog obrasca zahtjeva za povrat troškova i naknadu putnicima u željezničkom prometu u slučaju kašnjenja, propuštene veze i otkazivanja željezničkih usluga u skladu s Uredbom (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/949, 2.4.2024), dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=OJ%3AL_202400949 (19. 11. 2024.)
- [14] Regulation 2021/782 on rail passenger rights, Summary Table - Information on national exemptions, Situation on 14 November 2024, dostupno na: https://transport.ec.europa.eu/document/download/e4c5f6a0-9a4b-41ce-bb81-f3bb542ac8a7_en?filename=rail_passengers_summary_table.pdf&prefLang=lv (17. 11. 2024.)

SAŽETAK

PRAVA PUTNIKA U ŽELJEZNIČKOME PRIJEVOZU: USKLADIVANJE S PRAVILIMA EU-a I OSIGURANJE PROVEDBE UREDBE (EU) 2021/782

Od lipnja 2023. na snazi je nova Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prijevozu. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, koji je nedavno stupio na snagu, nastavlja se daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije, posebno u pogledu navedene Uredbe. U radu prikazane su izmjene i dopune tog područja te njihovo usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije u pogledu provedbe Uredbe (EU) 2021/782.

Ključne riječi: prijevoz putnika željeznicom, regulacija tržišta željezničkih usluga, zaštita prava putnika u željezničkom prijevozu, Uredba (EU) 2021/782

Kategorizacija: stručni rad

SUMMARY

RAIL PASSENGER'S RIGHTS: ALIGNMENT WITH EU RULES AND ENSURING IMPLEMENTATION OF REGULATION (EU) 2021/782

Since June 2023, the new Regulation (EU) 2021/782 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2021 on the rights and obligations of passengers in rail transport has been in force. The Law on Amendments to the Railway Market Regulation Act and the Protection of Passenger Rights in Rail Transport, which recently came into force, continues further harmonization with the European Union's legal framework, especially concerning the mentioned Regulation. The paper presents the amendments and modifications in this area and their alignment with the European Union's legal framework regarding the implementation of Regulation (EU) 2021/782.

Key words: rail passenger transport, regulation of the railway services market, protection of passenger rights in rail transport, Regulation (EU) 2021/782.

Categorization: professional paper